

BE-A0514_107487_105309_DUT

Inventaris van het archief van de Heren, de
Schepenenbank en het Leenhof van Welden in
Zevergem, 1429-1818

Het Rijksarchief in België
Archives de l'État en Belgique
Das Staatsarchiv in Belgien
State Archives in Belgium

This finding aid is written in Dutch.

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF:	3
Raadpleging en gebruik:	4
Voorwaarden voor de raadpleging:	4
Voorwaarden voor de reproductie:	4
Aanwijzingen voor het gebruik:	4
Geschiedenis van archiefvormer en archief:	5
Archiefvormer:	5
Naam:	5
Geschiedenis:	5
Bevoegdheden en activiteiten:	6
Archief:	7
Inhoud en structuur:	8
Inhoud en ordening:	8
BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN:	9
I. ALGEMENE INVENTARISSEN:	9
II. ARCHIEF VAN DE HEER:	10
A. Algemeen:	10
B. Denombrementen van de heerlijkheid Welden:	10
C. Heerlijke renten:	10
5 - 10 Renteboeken. Rond 1400-1694:	10
11 - 16 Uittreksels en samenvattingen van renteboeken. 1658-1785:	11
17 - 19 Rekeningen van de ontvangers van de heerlijke renten of van hun erfgenamen. 1694-1734:	11
D. Andere renten:	12
E. Processtukken:	12
III. ARCHIEF VAN DE GRIFFIE VAN HET LEENHOF EN VAN DE VIERSCHAAR:	14
A. Inventarissen, indexen, lijsten:	14
B. Ferieboeken van het leenhof en de vierschaar:	14
C. Procedurestukken:	14
D. Akten voor de vierschaar of voor het leenhof:	15
34 - 40 Registers van kopieën. 1641-1775:	15
41 - 53 Minuten 1663-1794:	15
E. Andere documenten:	16
IV. BIJLAGE:	17

Beschrijving van het archief:

Naam archiefblok:

Welden in Zevergem. Schepenbank

Periode:

1429-1818

Archiefbloknummer:

BE-A0514.58G

Omvang:

- Laatste bestanddeelnummer: 63.00
- Omvang geïndexiseerd: 1.80 m

Archiefbewaarplaats:

Rijksarchief te Gent

Archiefvormers:

Heren van Welden te Zevergem, 13de eeuw - 1795

Schepenbank en Leenhof van Welden te Zevergem, 13de eeuw - 1795

Onze-Lieve-Vrouwparochie te Zevergem, 10de eeuw - heden

Raadpleging en gebruik

VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING

De stukken van de inventaris zijn vrij raadpleegbaar.

VOORWAARDEN VOOR DE REPRODUCTIE

Voor de reproductie van archiefstukken gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Rijksarchief.

AANWIJZINGEN VOOR HET GEBRUIK

Bestanddeelnummers uit deze inventaris dienen via het elektronisch archiefbeheerssysteem Archeion te worden aangevraagd onder toegangsnummer 23. Bij het veld 'inventarisnummer' kan vervolgens het gewenste bestanddeelnummer uit de inventaris doorgegeven worden.

Geschiedenis van archiefvormer en archief

ARCHIEFVORMER

NAAM

Archief van de heerlijkheid Welden in Zevergem

GESCHIEDENIS

Waarschijnlijk reeds voor het einde van de 14de eeuw werden door de heren van Welden verschillende kleine lenen in de parochie Zevergem gehouden van het leenhof van Sint-Pieters te Gent.

¹

De eerste heer waarvan we vrij zeker zijn, is Victor van der Zickelen. Hij leefde in het begin van de 15de eeuw.

²

In 1526 volgde Adrien van Romerswale zijn oom Jean van der Zickelen op.

³

In 1598 werd het leen bij de dood van Jacqueline van Romerswale verheven door haar zoon Henri de Perreau, heer van Lodi.

⁴

Samuel de l'Espinoy werd zijn erfgenaam.

⁵

In 1627 werd de heerlijkheid aan Laurent Volckaert verkocht

⁶

die in 1716 tot de ridderstand verheven werd.

⁷

¹ RAG, Archief van de Sint-Pietersabdij te Gent (Toegangnr. 34/3), Leenverheffingen van Sint-Pieters, nrs. 3741, 3742, 3745, 3750, 3756-3761, 3769, 3771-3773, 3775, 3782, 3793, 3799, 3886, 3891, 3898, 3899, 3913.

² RAG, Archief van de heerlijkheid Welden in Zevergem, nr. 5. Voor Victor, zijn er waarschijnlijk andere van der Zickelens geweest die dit leen gehouden hebben. Men leest in Vuylsteke (ed.), De rekeningen der stad Gent: Tijdvak van Jacob Van Artevelde, 1336-1349 op pagina 219 onder het jaar 1380: "Somme van den costen 't Seeverghem te Janshuus van der Zickelen".

³ RAG, Archief van de Sint-Pietersabdij te Gent, Leenverheffingen van Sint-Pieters, nrs. 3756-3758.

⁴ RAG, Archief van de Sint-Pietersabdij te Gent, Leenverheffingen van Sint-Pieters, nrs. 3793 en 3799. RAG, Archief van de Heerlijkheid Welden in Zevergem, nr. 8.

⁵ RAG, Archief van de Sint-Pietersabdij te Gent, Leenverheffingen van Sint-Pieters, nr. 3773.

⁶ RAG, Archief van de heerlijkheid Welden in Zevergem, nr. 9. Volgens De Herckenrode, Nobilaire des Pays-Bas et du comté de Bourgogne, II, 1865, p. 2040 werd de heerlijkheid in 1627 verkocht. Deze datum wordt bevestigd door de aantekeningen van de betalingen in de renteboeken (RAG, Archief van de heerlijkheid Welden in Zevergem, nrs. 8 en 9).

⁷ De Herckenrode, Nobilaire des Pays-Bas et du comté de Bourgogne, II, 1865, p.2041 geeft als datum de 4de mei 1716. De akten verleden voor de vierschaar van Welden dragen in 1716 voor de eerste maal de titel 'heerelychede ende graefschepe'.

In 1667 werd op verzoek van Philippe Volckaert, heer van Welden, het 'Hof te Zeverghem metten casteele, edificien ende wallen' en 9 bunder 366 roeden land door de abt van Sint-Pieters tot leen gemaakt.

8

Het 'Hof te Zeverghem' dat naast de heerlijkheid lag, werd eerst 'nieuw hof' genoemd, dit waarschijnlijk in tegenstelling met het oude 'hof ende behuisde stede' van Welden, dat op het eigendom van de heerlijkheid zelf lag.

9

Het was een leen van Sint-Pieters, maar het behield toch de naam 'Hof ter Welden'.

10

De heerlijkheid bleef de eigendom van de Volckaerts tot 1745. Frans Volckaert had bij zijn overlijden geen onmiddellijke afstammelingen waardoor de familie Schockaert de heerlijkheid van Welden erfde.

11

Brigitte-Josephe Schockaert wordt in 1790 vernoemd als gravin van Welden en feodale erfgename van Philippe-Charles Schockaert.

12

Het kasteel van Welden evenals vele gronden van de oude heerlijkheid werden in de Franse periode eigendom van Pierre-Georges de Meulenaere.

13

Het kasteel werd later in bezit genomen door afstammelingen van de baron de Meulenaere, meer bepaald de familie de Pélichy. Delen van Zevergem, Gavere, Wassene en Semmerzake maakten deel uit van het ressort van de heerlijkheid Welden.

BEVOEGDHEDEN EN ACTIVITEITEN

De heerlijkheid Welden was verheven van het leenhof van de Oudburg. Het leenhof was bevoegd zowel voor de feodale maar ook de civiele, d.w.z. de

8 RAG, Archief van de Sint-Pietersabdij te Gent, Leenverheffingen van Sint-Pieters, nr. 3886.

9 RAG, Archief van de Kasselrij Oudburg (Toegangnr. 5), nr. 799.

10 RAG, Archief van de Sint-Pietersabdij te Gent, Leenverheffingen van Sint-Pieters, nr. 3913. In hun 'Geschiedenis van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen: Arrondissement Gent.', maken De Potter en Broeckaert op de pagina's 11 tot 13 geen onderscheid tussen de twee hoven. Zij verwarren het leen van Sint-Pieters waar het kasteel van Welden zich bevond met de heerlijkheid. Zo beschouwen ze het geheel ten onrechte als zijnde afhankelijk van het leenhof van Sint-Pieters. Men vindt nog andere fouten in die enkele bladzijden over de heerlijkheid van Welden.

11 De Herckenrode, Nobilaire des Pays-Bas et du comté de Bourgogne, II, 1865, p. 2041. De vernieuwing van de akte gebeurt in 1742 op naam van een Volckaert en in 1748 op naam van een Schockaert. Zie ook RAG, Archief van de heerlijkheid Welden in Zevergem, nr. 29, laatste folios.

12 RAG, Archief van de Sint-Pietersabdij te Gent, Leenverheffingen van Sint-Pieters, nr. 3913.

13 Er bestaat een kaart van de heerlijkheid van Welden die in 1801 werd gemaakt. Op de kaart vindt men de beginletters van Pierre de Meulenaere en van zijn vrouw Jeanne de Loose. Zie: Kaarten en plannen nr. 1922 (RAG). De baron de Meulenaere is op het kasteel van Welden in Zevergem gestorven op 2 juni 1825. (RAG, Archief Familie de Pélichy, nr. 4238)

willige en correctionele rechtspraak. Van de heerlijkheid Welden zelf werden er 6 lenen gehouden.

14

ARCHIEF

Het archief is waarschijnlijk aan het RAG geschonken door baron Léon de Pélichy, met latere aanvullingen.

Inhoud en structuur

INHOUD EN ORDERING

Het archief bestaat uit twee grote delen, enerzijds het archief van de heer en anderzijds het archief van de griffie van het leenhof en van de vierschaar. In het archief van de heer vindt men de documenten terug die de heer zelf schreef of die hem toegestuurd werden, maar ook de documenten die door zijn afgevaardigden werden opgesteld om zijn rechten en privileges te kunnen handhaven, tenminste voor zover deze documenten door de heer dienden bewaard te worden.

Het andere gedeelte is het archief van de leenhof en van de vierschaar. Het was makkelijker geweest indien de documenten van deze twee rechterlijke organisaties apart werden bewaard. De griffier echter, die voor beide instanties werkte, heeft zowel de processen-verbaal van de zittingen van het leenhof maar ook van de vierschaar in dezelfde ferieboeken genoteerd. Ook de akten, die verleden werden voor de twee gerechtshoven, werden in hetzelfde register neergepend. Er werd overigens ook geen onderscheid gemaakt tussen de minuten van die akten.

¹⁵

Wij hebben getracht de oude bundels opnieuw samen te stellen en zo de losse stukken samengebracht volgens de bestaande reeksen.

Enkele documenten, die vermeld werden in de inventaris die opgesteld is rond het einde van de 18de eeuw, werden opgenomen bij punt IV. Bijlage. Het was immers moeilijk om ze in te passen in de twee grote delen van de inventaris.

¹⁶

Één van deze stukken is een oude kopie van een werk dat toegeschreven wordt aan Wielant. De tekst werd gepubliceerd op basis van drie oudere kopieën.

¹⁷

De vierde kopie die we hier vermelden bezit enkele nieuwe varianten en twee kleine rubrieken die men in de drie andere documenten niet terugvindt.

¹⁵ RAG, Archief van de heerlijkheid Welden in Zevergem, nrs. 24, 46 en 47.

¹⁶ RAG, Archief van de heerlijkheid Welden in Zevergem, nr. 1

¹⁷ BERTEN, D. (ed.), *Ancien projet de coutume générale du pays et conté de Flandre flamingante, d'après trois vieux manuscrits ordonnés par M. Gheldof, Bruxelles, Goemare, 1911* (Uittreksel uit de *Bulletin de la commission royale des anciennes lois et ordonnances de Belgique*, 9, pp. 161-268.)

Beschrijving van de series en archiefbestanddelen

	I. ALGEMENE INVENTARISSEN	
1	Inventaris van de registers van de wettelijke passeringen, heerlijke renteboeken, ferieboeken. Einde 18de eeuw.
1776-1800	1 stuk
2	Summiere inventaris van enkele documenten (rekeningen, akten, heerlijke renten) van de griffie van Welden in de parochie Zevergem. Begin 19de eeuw.
1801-1825	1 stuk

II. ARCHIEF VAN DE HEER

A. ALGEMEEN

2 /BIS

Huishoudelijke rekeningen van de graaf van Welden (vroeger Land van Woestijne, nr. 23) en ontvangstbewijzen en briefwisseling in dit verband. 1725-1737.

1725-1737

1 omslag

3

Lias met verschillende stukken o.m. een gedeelte van het renteboek van 1667, lijst van de lenen gehouden van het leenhof van Welden. 1657-1726.

1657-1726

1 lias

3 /BIS

Breve van paus Innocentius XI met getransfixeerd charter van de bisschop van Gent waarin de toelating wordt gegeven de goddelijke diensten te celebreren in de kapel van het kasteel van Welden. 1692-1699.

1692-1699

2 stukken

B. DENOMBREMENTEN VAN DE HEERLIJKHEID WELDEN

3 /TER

Denombrementen van lenen afhangen van het hof van Welden. 1429-1666.

1429-1666

1 omslag

4

Minuut van een denombrement van de heerlijkheid, door Antoine Ferdinand Volckaert. Einde 17de eeuw.

1676-1700

2 stukken

4 /BIS

Denombrementen van lenen door de Heer van Welden gehouden van het leenhof van Sint-Pieters te Gent. 1651-1707.

1651-1707

2 stukken

C. HEERLIJKE RENTEN

5 - 10 RENTEBOEKEN. ROND 1400-1694.

5

Register van heerlijke renten van Victor van der Zickelen. Rond 1400.

1400-1400

1 deel

Niet raadpleegbaar

6

Register van heerlijke renten van Jan van der Zickelen fs. Claeys. Hernieuwd in 1479.

1479-1479

1 deel

7

Register van heerlijke renten van Jeanne de Reymerswale, fa. Adriaan. Hernieuwd in 1566.

	1566-1566	1 deel
8	Register van heerlijke renten van Henri de Perreau. Transcriptie van het vorige register met aantekeningen van het eerste kwart van de 17de eeuw. 1601-1700	1 deel
9	Register van heerlijke renten van Laurent Volckaert. Hernieuwd rond 1627. 1627-1627	1 deel
10	Register van heerlijke renten. Hernieuwd in 1694. 1694-1694	1 deel
	11 - 16 UITTREKSELS EN SAMENVATTINGEN VAN RENTEBOEKEN. 1658-1785.	
11	Document met aantekeningen van betalingen en enkele kwitanties van renten in bijlage. 1658-1694. 1658-1694	4 stukken
12	Uittreksel van het hernieuwde renteboek van 1671. 1671-1671	2 stukken
13	'Memorie ende notitie van den ontfanck gedaen bij Davidt Dossche van de heerelijcke rente', met aantekeningen van betaling. 1671-1673. 1671-1673	2 stukken
14	Samenvatting van een renteboek. 1683-1703. 1683-1703	1 stuk
15	'Articlen van de heerelijcke renten alhier in het corte gebracht'. 1752-1785. 1752-1785	1 katern
16	Uittreksel van een renteboek. Einde 18de eeuw. 1776-1800	1 stuk
	17 - 19 REKENINGEN VAN DE ONTVANGERS VAN DE HEERLIJKE RENTEN OF VAN HUN ERFGENAMEN. 1694-1734.	
17	'Rekenynghe, bewijs van reliqua van handelynghe ende administratie van heerelycke renten' opgesteld door David Dossche, oud baljuw van de heerlijkheid. De rekening is voorgesteld geweest door Jacques van Eeckhoute, schoonzoon van David Dossche op 11 mei 1700. 1694. 1694-1700	1 katern en 3 stukken

-
- 18 'Rekenynghe; bewijs ende reliqua' van de geïnde heerlijke renten. Rekening voorgesteld door Maria van Poucke, weduwe van Pierre Ghevens, griffier van Welden en ontvanger van de heerlijke renten. 1709.
1709-1709 1 katern
- 19 'Notie van de gedaen rekenynghe ende verantwoordynghe van de heerlijke renten'. 1724-1734.
1724-1734 1 stuk
- 19 /BIS Stukken betreffende de aankoop van renten en gronden door de Heer van Welden. 1621-1700.
1621-1700 1 omslag
- 20 *D. ANDERE RENTEN*
Akte van een jaarlijkse rente van 2 l. 10 d. ten voordele van Filip Volckaert, heer van Welden, en ten laste van de kinderen van Pierre de Noble. 22 februari 1651.
1651-1651 1 stuk
- 21 *E. PROCESSTUKKEN*
Processtuk: Nicolaes van Semmerzake tegen Lieven Van Hossele. Vorstelijk mandement waarbij er de toelating wordt gegeven over te gaan tot de verdeling van erfgoederen in de heerlijkheid Welden, ten voordele van Nicolaes van Semmerzake. 1546.
1546-1546 1 stuk
- 21 /BIS Processtukken: De Backer, baljuw van 's Gravenaerseele tegen de dame van Eeghem m.b.t. het slecht onderhouden van een weg lopend langs haar gebied. Frédéric-François Volckaert, heer van Welden komt er in tussen omdat een hem toebehorende 'uytplant' de weg van het gebied van de bovengenoemde dame scheidt.
1685-1694.
1685-1694 1 dossier
- 22 Processtukken: Lieven de Snouck, baljuw van de heerlijkheid van Welden tegen Judocus De Mil. Laatstgenoemde had nl. tegen de rechten van de heer in een tegen de ordonnances m.b.t. het vissen in, in de Schelde gevestigd. 1722-1725.
1722-1725 1 dossier
- 22 /BIS Processtuk: Henry de Perreau, heer van Welden tegen Joos Mast bij procuratie machtig over zijn broer Lieven Mast, verweerder. 20 januari 1600.
1600-1600 1 stuk

III. ARCHIEF VAN DE GRIFFIE VAN HET LEENHOF EN VAN DE VIERSCHAAR

A. INVENTARISSEN, INDEXEN, LIJSTEN

- 23 Fragment van een inventaris. 1663-1707.
1663-1707 3 stukken
- 24 Inventaris van wettelijke passeringen, opgesteld door de griffier
Judocus De Man in 1758 en tot in 1768 voortgezet. 1742-1768.
1742-1768
- 25 'Index van het register ende wettelijcke acten van den
graefschaepe van Welden'. 14 november 1768.
1768-1768 1 stuk
- 26 Lijst van 'erfenissen en onderfenissen' van gronden afhankelijk van
de heerlijkheid Welden. 1673-1683.
1673-1683 1 stuk
- B. FERIEBOEKEN VAN HET LEENHOF EN DE VIERSCHAAR
- 27 Ferieboek. 1664-1674.
1664-1674 1 deel
- 28 Ferieboek van de heerlijkheid en van de vierschaar. juni 1673-
november 1696.
1673-1696 1 deel
- 29 Ferieboek van de heerlijkheid en van de vierschaar. november
1686-oktober 1785.
1686-1785 1 deel
- C. PROCEDURESTUKKEN
- 30 Verschillende documenten m.b.t. processen. 1666-1675.
1666-1675 1 lias
- 31 Enkwesten en proceduren. 1671-1773.
1671-1773 1 lias
- 32 Verschillende documenten m.b.t. processen. 1677-1706.
1677-1706 1 lias
- 33 Verschillende documenten m.b.t. processen. 1691-1790.
1691-1790 1 omslag met losse stukken

D. AKTEN VOOR DE VIERSCHAAR OF VOOR HET LEENHOF

34 - 40 REGISTERS VAN KOPIEËN. 1641-1775.

- 34 Register van de heerlijkheid en de vierschaar. februari 1641-februari 1663.
1641-1663 1 deel
- 35 Register. januari 1664-februari 1673.
1664-1673 1 deel
- 36 'Register generaelijk van alle passerynghen, soo van erfenissen, onderfenissen, staeten van goede'. maart 1673-maart 1703.
1673-1703 1 deel
- 37 'Register van de wettelijke passerynghen, soo van erfenissen, onderfenissen, belastijnghe, staeten van goede'. juni 1703-juni 1716.
1703-1716 1 deel
- 38 'Register van den graefschep van Welden'. november 1716-december 1720.
1716-1720 1 deel
- 39 Fragment van een 'Cahier van wettelijke passeringen'. 1770-1771.
1770-1771 1 stuk
- 40 Fragment van een register van kopieën. Binnenin vindt men minuten van akten verleden voor de vierschaar gedurende de jaren 1753-1759. Enkele van die minuten verwijzen naar akten gekopieerd uit het bovengenoemd fragment. 1773-1775.
1753-1775 2 stukken
- 41 41 - 53 MINUTEN 1663-1794.
Wettelijke passeringen. 23 februari 1663-7 maart 1671.
1663-1671
- 42 Minuten. 17 februari 1673-januari 1681.
1673-1681 1 pak
- 43 Minuten. 5 november 1682-6 februari 1690.
1682-1690 1 pak
- 44 'Conditien ende besprecken': akten van publieke verkopen en verpachtingen. 2 december 1692-1725.
1692-1725 1 pak

-
- 45 Wettelijke passeringen (nrs. 1-22). 1737-1740.
1737-1740
- 46 Wettelijke passeringen. 1742-1758.
1742-1758
- 47 Wettelijke passeringen. 1759-1768.
1759-1768
- 48 Wettelijke passeringen. November 1768-1770.
1768-1770
- 49 Wettelijke passeringen. 1671-1719.
1671-1719
- 50 Wettelijke passeringen. 1720-1736.
1720-1736
- 51 Wettelijke passeringen. 1737-1770.
1737-1770
- 52 Wettelijke passeringen. 1771-1794.
1771-1794
- 53 Wettelijke passeringen. 1771-1794.
1771-1794
- 54 *E. ANDERE DOCUMENTEN*
Kerkgeboden. 1714-1781.
1714-1781 1 pak
- 54 /BIS Metingboekje van de heerlijkheid van Welden, 21.10.1556; lijst van
boeten op halfmaartkeuren, 09.04.1548.
1548-1556 2 stukken
- 55 Kwitanties m.b.t. renten en verdeling van erfenissen. 18de eeuw.
1701-1800 9 stukken
- 55 /BIS Rekeningen, processtukken, wettelijke passeringen m.b.t. de
heerlijkheid van Welden. Uit Land van Woestijne. 1656-1722.
1656-1722 1 pak

IV. BIJLAGE

- 56 'Vorme ende concept omme te stellen de generaele costumen van Vlaenderen flamingant'. Het document overgeschreven van een ouder werk toegeschreven aan Wielant heeft als titel op de kaft: 'Summar van wethen en ordonnantien'. Einde 16de-begin 17de eeuw.
1576-1625
- 57 Modellen van wettelijke akten. Modellenboek voor de schepengriffie. De akten zouden afgeschreven zijn van de registers van de Raad van Vlaanderen. Einde 16de -begin 17de eeuw.
1576-1625 1 deel en 1 stuk
- 58 Inventaris van het archief van de heerlijkheid van Eke.
1 stuk
- 59 Akten verleden voor de vierscharen van Zevergem, Eke en Lotenhulle. 1705-1786.
1705-1786 6 stukken
- 59 /BIS Akten verleden voor de vierscharen van Zevergem, Evergem, 's Gravenaersele, Zwijnaarde, Wassegem. 1507-1699.
1507-1699 12 stukken
- 59 /TER Akten verleden voor het opperleenhof van Sint-Pieters te Gent. 1626-1699.
1626-1699 6 stukken
- 60 Twee akten betreffende de verkoop van een stuk meers te Welden door Joos Thienpont aan Jan Vieulandt, kanunnik van O.L.V. te Doornik. 1641.
1641-1641 2 stukken
- 61 Stukken m.b.t. een korenwindmolen in de heerlijkheid van Welden te Zevergem. 1746-1747.
1746-1747 1 omslag
- 61 /BIS Stukken m.b.t. een windmolen in de heerlijkheid van Welden te Zevergem. 1788-1818.
1788-1818 1 omslag
- 62 Goederen van de pastorij en lijst van de fundaties. Uit Dekanaal archief van Deinze. 1765.
1765-1765 1 katern
- 63 Wettelijke passering verleden voor baljuw, burgermeester en schepenen van de parochie Welden, 1774; uittreksel uit een

register van erfenissen van de parochie en uit de heerlijkheid van
Welden. 1792.
1774-1792